

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 12.10.2026

Av. Mahmut TAŞAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde mazot, gübre, tohum, tarım ilacı, sulama, enerji ve işçilik giderlerindeki artışlar nedeniyle çiftçilerin üretim maliyetlerini karşılamakta güçlük çektiği, özellikle buğday ve pamuk üretiminde elde edilen gelirin yapılan harcamalar karşısında yetersiz kaldığı yönünde şikâyetler bulunmaktadır.

Bakanlığınızca 2026 üretim yılı için bitkisel üretim destek katsayısının 310 TL'den 367 TL'ye çıkarıldığı, 2027 yılı için ise 442 TL olarak belirlendiği açıklanmıştır. Ancak açıklanan destek tutarlarının çiftçinin fiilen katlandığı maliyetlerin ne kadarını karşıladığı, desteklerin üretim öncesinde kullanılabilir olup olmadığı ve girdi piyasasındaki denetimlerin etkinliği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Anayasa'nın 45'inci maddesi ile 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 19'uncu maddesi çerçevesinde, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin ve üreticilerin desteklenmesine yönelik uygulamaların etkinliğinin sağlanması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Suruç'ta 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında buğday ve pamuk üretiminde dekar başına mazot, gübre, tohum, bitki koruma ürünü, sulama, elektrik ve işçilik giderleri Bakanlığınızca ne kadar hesaplanmıştır? Ürünler itibarıyla toplam üretim maliyeti kaç TL'dir? İlçe bazında hesaplama yapılmamışsa destek tutarlarının belirlenmesinde hangi bölgesel maliyet verileri esas alınmaktadır?
2. Aynı dönemde söz konusu girdilerin fiyatlarındaki artış oranları ile buğday ve pamuğun üretici satış fiyatlarındaki artış oranları nedir? Suruç'ta ürün başına ortalama verim dikkate alındığında dekar başına brüt ve net üretici geliri yıllar itibarıyla nasıl değişmiştir? Üretim maliyetini karşılayamayan çiftçilere ilişkin bir tespit yapılmış mıdır?
3. Suruç'ta 2023-2026 döneminde buğday ve pamuk üreticilerine fiilen ödenen tarımsal destekler, üretim yılı ve ödeme yılı itibarıyla toplam kaç TL'dir? Dekar başına ödenen destekler mazot, gübre ve diğer temel girdi maliyetlerinin ayrı ayrı yüzde kaçını karşılamıştır? Bakanlığınızın destekleme modelinde öngördüğü maliyet karşılama oranları Suruç'taki fiilî üretim giderleri üzerinden doğrulanmış mıdır?
4. Buğday ve pamuk üreticilerine yönelik desteklerin 2023-2026 dönemindeki fiilî ödeme tarihleri nelerdir? Kaç çiftçinin destek ödemesi ilgili üretim sezonunun temel girdi alım döneminden sonra gerçekleştirilmiştir? Bu gecikmeli finansman nedeniyle çiftçilerin katlandığı ilave kredi ve faiz maliyetine ilişkin bir hesaplama yapılmış mıdır?

5. Şanlıurfa genelinde ve Suruç ilçesinde 2023-2026 döneminde gübre, tohum ve bitki koruma ürünü satış noktalarında ürün grupları itibarıyla kaç denetim yapılmıştır? Kaç sahte, taklit, ruhsatsız veya teknik mevzuata aykırı ürün tespit edilmiş; kaç işletmeye hangi yaptırımlar uygulanmıştır? Bu ürünlerden zarar gördüğünü bildiren çiftçilerin başvuru sayısı ve başvurular üzerine gerçekleştirilen işlemler nelerdir?
6. Tarımsal girdi fiyatlarında olağan dışı artış, rekabeti sınırlayıcı uygulama veya haksız fiyatlandırma şüphesiyle Bakanlığınızca 2023-2026 döneminde Ticaret Bakanlığına, Rekabet Kurumuna veya diğer yetkili kurumlara kaç bildirim yapılmıştır? Bu bildirimler sonucunda kaç inceleme gerçekleştirilmiş, hangi somut aykırılıklar tespit edilmiş ve ne tür işlemler uygulanmıştır?
7. Suruç'ta çiftçilerin gübre, tohum ve diğer tarımsal girdileri daha düşük maliyetle temin edebilmesi amacıyla kooperatifler ve üretici örgütleri üzerinden 2023-2026 döneminde hangi toplu alım, ortak tedarik veya finansman programları uygulanmıştır? Bu programlara ne kadar kaynak ayrılmış, kaç çiftçi yararlanmış ve piyasa fiyatlarına göre ne kadar maliyet avantajı sağlanmıştır?
8. Suruç'ta üretim maliyetlerini karşılamakta zorlanan çiftçilerin 2026-2027 ekim döneminde üretime devam edebilmesi için temel girdilerin uygun maliyetle temini ve desteklerin üretim öncesinde kullanılabilmesine yönelik hangi somut tedbirler alınmıştır? Bu tedbirlerden yararlanacak çiftçi sayısı, sağlanacak kaynak ve uygulama tarihleri nedir?